

Posudek školitele na bakalářskou práci Martina Koňářika „Vývoj úmrtnosti na diabetes mellitus ve vyspělých zemích se zaměřením na Českou republiku“

Bakalářskou práci Martina Koňářika „Vývoj úmrtnosti na diabetes mellitus ve vyspělých zemích se zaměřením na Českou republiku“ tvoří 71 číslovaných stran textu a 78 stran příloh. Práce má bohatě členěnou strukturu a je rozdělena do deseti základních kapitol včetně úvodu a závěru. Ty jsou doplněny seznamem použité literatury a přehledem použitých zkratk a seznamy tabulek, obrázků a příloh.

Aktuálnost zvoleného tématu je určena prevalencí diabetes mellitus a jeho přímým i zprostředkovaným vlivem na úmrtnost ve vyspělých zemích. Autor se přitom snaží vývoj úmrtnosti na tuto chorobu analyzovat z různých úhlů pohledu, podle několika diferencujících znaků (typ nemoci, věk, pohlaví, aj.).

Jádrem předložené práce je všestranná analýza úmrtnosti na studovanou nemoc s využitím základních metodologických nástrojů analýzy úmrtnosti podle příčin smrti. V rámci přípravné, převážně technické části tvořící celou polovinu textu bakalářské práce autor také vytyčuje teoretické rámce, popisuje a diskutuje použitou metodiku a zasazuje úmrtnost na danou příčinu do širšího rámce obecné úmrtnosti.

Martin Koňářik zpracoval zvolené téma bakalářské práce samostatně. Je možné říci, že v některých ohledech byl jeho přístup až přespříliš autonomní, a to ne vždy ku prospěchu práce jako celku. Některé rady a doporučení školitele zůstaly nevyслыšeny. Také proto jeho velmi ambiciózní cíle zůstaly z části nenaplněny. Autor především neadekvátně odhadl své schopnosti a časové možnosti. Svědčí o tom například obsahová a formulační nevyváženost práce. První, jmenovitě teoretická část je zpracována jednoznačně nadstandardním způsobem a dokumentuje autorovu výbornou orientaci v literatuře. Přejech k vlastní analýze však pro něho znamená jistou ztrátu orientace v problematice, když není schopen v potřebné míře využít získané datové zdroje, obtížně hledá vhodné postupy a ještě těžkopádněji interpretuje zjištěné skutečnosti. Bohužel ani metodologická stránka práce není prostá významných pochybení. Oceňuji, že Martin Koňářik se nebál aplikovat relativně méně používanou statistickou metodu – v tomto případě Mann-Whitneyovy testy pro analýzu vlivu definic a revizí na datové soubory –, nicméně její použití přináší diskutabilní výsledky (např. v případě amerických nebo japonských žen při přechodu z 9. na 10. revizi MKN). Také způsob aplikace shlukové analýzy není korektní, protože autor nedopočetl chybějící hodnoty za roky, kdy nejsou k dispozici data.

Současně v práci můžeme nalézt i další nedostatky:

- V předloženém textu se objevují na některých místech překlepy, např. na str. 10 „tyto data“ místo „tato data“.
- Na str. 18 můžeme nalézt novotvar „pořad'ový“.
- Někdy chybí slova, jako např. v první větě na str. 23.
- Ve druhém odstavci na str. 24 uniká smysl velmi detailního popisu vývoje počtu úmrtí na diabetes mellitus u nás, ať již v kontextu jednotlivých revizí mezinárodní klasifikace nemocí, nebo v průběhu posledních několika málo let.
- Na str. 24 v oddílu Shrnutí je ve své vnitřní logice těžko uchopitelné tvrzení, že počty zemřelých na diabetes mellitus „...celkově klesaly převážně u zemí, u nichž nejsou dostupné dlouhé časové řady ...“
- Oslabenou logikou se ale vyznačuje také zařazení kapitoly 5, věnované podílu úmrtnosti na studovanou nemoc na celkové úmrtnosti před kapitolu pojednávající o vývoji úmrtnosti (nikoli jen absolutních počtech zemřelých) na danou nemoc.
- Řadou nelogických tvrzení a postupů se současně vyznačuje sám obsah kapitoly 5. Například téměř stejný podíl úmrtí na diabetes mellitus na celkové úmrtnosti u mužů a u žen ve Francii a v Československu na začátku 50. let autor hodnotí v prvním případě za středně vysoký (str. 26) a ve druhém za vysoký (str. 27).
- Slabinou celé práce je také nedostatek grafických vyjadřovacích prostředků a přemíra „kvantifikujícího“ textu. Ta pak někdy vede k výskytu málo srozumitelných či zcela nesrozumitelných pasáží.

Přes uvedené nedostatky jsem plně přesvědčen, že autor hodnocené práce těmi úseky textu, které se mu podařilo zdařile zpracovat, jednoznačně prokázal znalosti a schopnosti odpovídající profilu kvalitního absolventa bakalářského studia demografie. Proto navrhuji přijmout předloženou bakalářskou práci Martina Koňářika „Vývoj úmrtnosti na diabetes mellitus ve vyspělých zemích se zaměřením na Českou republiku“ k obhajobě.

V Praze dne 11. 6. 2011

RNDr. Boris Burcin, PhD.
školitel